

Остаточное количество антибиотиков в образцах мяса туш опытной группы, где применяли доксициклин, на 21 и 28 день после убоя не обнаружено. В то же время в контрольной группе, где применяли антибиотик нитокс 200 на 21 день после убоя в пробах мяса был обнаружен в количестве 0,008 ЕД г/мл. Далее на 28 день после убоя в образцах контрольной группы и опытной группы антибиотик не обнаружен. Это означает что антибиотик доксициклин выводится из организма животных быстрее и не оставляет следов в мясе животных после убоя, в соответствии с наставлением к применению.

RESUME

This article discusses the veterinary and sanitary examination of meat in the recovery of farms treated for chlamydia of cattle. The article examines the organoleptic, physical and chemical indicators of cattle meat and the residual amount of antibiotics in cattle meat when improving farms from chlamydia.

According to the results of the study, the physical and chemical parameters of beef did not change after the use of antibiotics.

Upon examination of the research on the sample surface from carcasses of cattle of the experimental group and the control group showed signs of microbial bodies. In the surface layers of the muscle from the meat of healthy animals, the number of microbial bodies was normal. No microbial bodies were found in the deep layers of the muscles in the control and experimental groups.

When determining the residual amount of antibiotics in the meat, the traditional method was used using a test culture. Tetracycline antibiotics with high inhibitory activity in the treatment of chlamydia were used in the farm for the treatment of animals with chlamydia. In our case, the antibiotics doxycycline 200 and nitox 200 were used.

The residual amount of antibiotics in the meat samples of the tusch control group, where the antibiotic doxycycline 200 was used on 21 and 28 days after slaughter, was not detected in the meat samples. At the same time, in the group where the antibiotic nitox 200 was used on 21 days after slaughter, meat samples were found. And for 28 days after slaughter, the antibiotic was not detected in the samples of the control group and the experimental group. This means that the antibiotic doxycycline 200 is excreted from the animal's body faster and does not leave.

ӘОЖ: 619:616-089

Ертлеуова Б.О.¹, докторант

Орынханов К.А.², в.ғ.к., қауымд. профессор

Какишев М.Г.¹, PhD, доцент м.а.

Абдрахманов Р.Г.¹, магистр, оқытушы

¹Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті, Орал

²Қазақ ұлттық аграрлық университеті, Алматы

БАТЫС ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫ «ЕЛЖАН» ЖӘНЕ «ОРЕС» ШАРУА ҚОЖАЛЫҚТАРЫНДА ЖАНУАРЛАР АРАСЫНДА ХИРУРГИЯЛЫҚ ПАТОЛОГИЯЛАРДЫҢ ТАРАЛУЫ

Аннотация

Жануарлар арасында жиі кездесетін жарақаттық зақымдануларға механикалық жарақаттар жатады. Оларға: соғылу, езілу, жарықша, сынулар, созылулар және барлық жара түрлері [1].

Нақты мәліметтер бойынша жануарлар арасындағы жұқпалы емес сипаттағы аурулар қатарынан хирургиялық жарақаттану мен зат алмасуды бұзатын хирургиялық инфекциялар үлесіне 25-30%-ы тиесілі [2].

Ірі қараларда жарақат 37,8% құраса, үш жастағы төлдерде - 26,5%. қойларда жайылым кезеңінде ол 44,6% құраса, қыста - 7,3%-ды құрайды. Шошқаларда жарақат 28,4%-да кездесе, ал жылқыларда-26,4% көлемінде кездесу мүмкіндігі бар. Бордақылау кешеніндегі бұқашықтардың жарақаттануы 12-ден 30% - ға дейін жетеді. Соның ішінде ең жиі кездесетін хирургиялық патологияларға жаралар жатады.

Терінің жарақаттану себептері әртүрлі болуы мүмкін, оның ішінде оларға қоражайда ұстау ережелерінің бұзылуы да әсер етеді. Кездейсоқ жағдайлар жылдың кез келген уақытында, жануардың кез келген жасында, ұстау және азықтандыру, жынысы мен тұқымына да байланысты қалыптасуы мүмкін. Жоғарыда айтылған себептер қазіргі заманғы ветеринарияның маңызды проблемаларының бірі болып табылады.

Этиологиясы бойынша жаралар түрліше бөлінеді: кесілген жаралар - өткір зат, көбінесе пышақ, ұстара, шыны және т. б. олар өткір жиектермен сипатталады және орташа немесе қатты дәрежеде қан кетеді, терең кесілген жаралар-өткір жиектері бар төмен түсетін затпен, олар кесілген жараларға ұқсайды, бірақ олардан тереңдігі жоғары, тесілген жаралар - пышақпен, шегемен, айырмен

немесе кез келген үшкір затпен зақымдалады, мұнда жараның қуысы тар және терең болады, соғылған жаралар-күшпен әсер ету салдарынан пайда болады, басы үшкір емес қатты затпен соққан кезінде, денеге құлау немесе қысылуы кезінде, жараның шеттері тегіс емес, қан кетуі әлсіз болады, жыртылған жаралар – терінің жыртылуы салдарынан пайда болады, мұндай жаралардың шеттері тегіс емес, қан кету әлсіз, айтарлықтай ауырсыну байқалады, тістелген жаралар-сыртқы түрі соғылған немесе жыртылған жараларға ұқсайды, оларға көбінесе жануарлардың сілекейімен бірге инфекция енеді, оқтан қалыптасатын жаралар – оқ ату салдарынан қалыптасады [3].

Мақалада Батыс Қазақстан облысы «Елжан» және «Орес» шаруа қожалықтарында жануарлар арасында хирургиялық патологиялардың таралуы мен зақымдалу сипаты көрсетілген.

Түйінді сөздер: жарақат, жара, хирургиялық патология, абсцесс, флегмона, тұяқ аурулары, буын аурулары

Кіріспе. Мал шаруашылығымен айналысатын шаруашылықтардың басым бөлігі етті және сүтті бағытта мал өсірумен айналысады. Аталған мақсаттарға қол жеткізу үшін шаруашылықтың азықтандыру және күтіп-бағу базасы жақсы қамтылып, жануарларды жұқпалы және жұқпалы емес сипаттағы аурулардан сақтай білу қажет. Алайда, аталған талаптарды толықтай сақтау мүмкін емес, себебі шаруашылықтарда жануарлар арасында хирургиялық патологиялардың алдын алу толықтай мүмкін емес. Аталған патологиялар шаруашылықтарды экономикалық тұрғыдан бірқатар шығындарға ұшыратады, нақтырақ айтқанда ет пен сүт өнімділігінің төмендеуіне, жануарлардың жарамсыздыққа шығарылуынан өнімділікті арттырушы табын мен отар санының азаюына алып келеді [4,5,6].

Зерттеудің мақсаты. Батыс Қазақстан облысындағы «Елжан» және «Орес» шаруашылықтарындағы жануарлар арасында хирургиялық патологиялардың таралуын және зақымдалу сипатын зерттеу мақсатында жануарларды жоспарлы маусымдық диспансеризация жұмыстарын жүргізу және жануарлар арасында хирургиялық патологиялардың кездесуіне мониторинг жасау.

Зерттеу материалдары мен әдістері. Жануарлар арасында хирургиялық патологиялардың таралуын зерттеу Батыс Қазақстан облысындағы «Орес» және «Елжан» шаруа қожалықтарында жүргізілді. Жануарлар арасында хирургиялық патологиялардың кездесуін анықтау мақсатында шаруашылықтардағы жануарларды клиникалық тексеруден өткізу шаруашылықтың жоспарына сәйкес маусымдық (көктем, жаз, күз) кезеңдерде жүргізілді. Шаруашылықтағы диспансеризация жұмыстарын жүргізу арқылы ауру жануарларды анықтау шаруашылық ветеринарлық дәрігері А.М.Урсовпен жүзеге асырылды. Жылдың маусымдық кезеңдері бойынша көктемде (наурыз) 250 бас ірі қара малы мен 600 бас ұсақ малдар тексеруден өтсе, жаз (шілде) және күзде (қараша) 247 бас ірі қара малы мен 585 бас ұсақ малдар клиникалық тексеруден өтті.

Жануарлардағы хирургиялық патологияларды анықтау клиникалық тексеру әдістерімен анықталды. Хирургиялық патологиялар анықталған жануарлардан қосымша зерттеу жұмыстарына қан алынып, зақымдалу дәрежесі анықталды.

Зерттеу нәтижелері және талдау. Жыл бойына (әр маусымдық кезеңдерде) жүргізілген диспансеризация қорытындысы бойынша ірі қаралар мен ұсақ жануарларда жиі хирургиялық патологиялар арасында тұяқ аурулары, кездейсоқ жаралар, абсцестер мен флегмоналар және буын аурулары анықталды (Кесте-1).

Кесте1 - Жылдың маусымдық кезеңдері бойынша жануарлар арасында хирургиялық патологиялардың кездесу жиілігі

Көрсеткіштер	Жылдың маусымдық кезеңдері		
	Көктем (наурыз)	Жаз (шілде)	Күз (қараша)
Барлық ірі қаралар саны, бас	250	247	247
Хирургиялық патологиялар анықталған ірі қаралар саны, бас	21	16	18
Хирургиялық патологиялар анықталғандардың %-дық үлесі	8,4	6,47	7,3
Барлық ұсақ малдар саны, бас	600	585	585
Хирургиялық патологиялар анықталған ұсақ малдар саны, бас	45	60	54
Хирургиялық патологиялар анықталғандардың %-дық үлесі	7,5	10,25	9,25

1-кестеде көрсетілгендей ірі қаралар арасында хирургиялық патологиялардың жиі көріну уақыты наурыз-қараша айларында жиі байқалса, ұсақ малдарда шілде айындағы көрсеткіш басқа маусымдық кезеңдермен салыстырғанда басымырақ. Ірі қара және ұсақ малдар арасында хирургиялық патологиялардың аталған маусымдық кезеңдерде жиі көрінуі зоотехникалық талаптардың бұзылуымен және қора-жайда ұстап бағу уақытымен сәйкес келуіне байланысты серуеннің азаюы салдарынан қалыптасқан.

Зерттеу жұмыстары бойынша шаруашылықтардағы ірі қара және ұсақ малдарды клиникалық зерттеу нәтижелері бойынша хирургиялық патологиялар ішінде жиі кездесетін түрлері айқындалды (Кесте-2).

2-кестеде сипатталғандай хирургиялық патологиялар анықталған жануарлар ішінде ірі қаралар (57,14%) мен ұсақ жануарларда (64,44%) көктем-күз айларында тұяқ аурулары жиі кездесе, жазғы кезеңдерде кездейсоқ жаралардың кездесу көрсеткіші ірі қараларда (68,75%) және ұсақ жануарларда (63,33%) басымырақ. Хирургиялық патологиялардың ішінде көктем-күз айларында тұяқ ауруларының басымырақ байқалуы қора-жай ішінде ұсталуымен және серуеннің аз болуымен түсіндірсек, жазғы кезеңдерде кездейсоқ жаралардың пайда болуы көктем-жаз айларында жануарлармен жүргізілетін түрлі манипуляциялар салдарынан, шыбын-шіркейлерден және жайылымдық аймақтардан алатын жарақаттар салдарынан қалыптасқан.

Кесте – 2. Жануарлар арасында хирургиялық патологиялардың түрлері бойынша кездесу көрсеткіші

Көрсеткіштер	Көктем		Жаз		Күз	
	Бас	%	бас	%	бас	%
1	2	3	4	5	6	7
«Орес» шаруа қожалығы бойынша ірі қара малдардағы хирургиялық патологиялар						
Хирургиялық патологиялар анықталған жануарлар саны, бас	21	100,0	16	100,0	18	100,0
Тұяқ аурулары	12	57,14	3	18,75	10	55,56
Кездейсоқ жаралар	5	23,81	11	68,75	4	22,22
Абсцесс және флегмона	2	9,52	1	6,25	1	5,56
Буын аурулары	2	9,52	1	6,25	3	16,67
«Елжан» шаруа қожалығы бойынша ұсақ малдардағы хирургиялық патологиялар						
1	2	3	4	5	6	7
Хирургиялық патологиялар анықталған жануарлар саны, бас	45	100,0	60	100,0	54	100,0
Тұяқ аурулары	29	64,44	10	16,67	37	68,51
Кездейсоқ жаралар	8	17,78	38	63,33	10	18,51
Абсцесс және флегмона	4	8,89	7	11,67	4	7,41
Буын аурулары	4	8,89	5	8,33	3	5,56

Қорытынды. Зерттеу нәтижелерін қорытындылай келе, шаруашылықтарда жануарлар арасында хирургиялық сипаттағы патологиялардың ішінде тұяқ аурулары мен кездейсоқ жаралардың жиі көрінетіні айқындалды. Басты себептері ретінде зоогигиеналық талаптардың толық сақталмауын, қора-жайда ұстап бағылу кезінде серуеннің аз болуын атап көрсетуге болады. Қорытындылай келе, аурудың алдын алу үшін уақтылы сауықтыру шаралары жүргізілуі қажет.

ҚОЛДАНЫЛҒАН ӘДЕБИЕТТЕР ТІЗІМІ

1. Семенов Б. С. Стекольников А. А. Высоцкий Д. И. Ветеринарная хирургия, ортопедия и офтальмология. – М., 2003. - 463 с.
2. Руколь В. М. Технологические основы ветеринарного обслуживания молочных комплексов при массовой хирургической патологии: методические рекомендации утверждены Координационным Советом по животноводству и ветеринарии Северо-Западного регионального центра Россельхозакадемии.– Санкт-Петербург: ФГОУ ВПО СПбГАВМ, 2012. – 28 с.
3. Тимофеев С. В. Хирургические инфекции. - М.: Изд-во Агровет, 2006. - 240 с.
4. Батраков, А.Я. Профилактика и лечение болезней копытца у крупного рогатого скота. – Санкт-Петербург: Проспект Науки, 2015.-160 с.
5. Квочко, А.Н. Травматизм животных. – Ставрополь: АГРУС, 2015. – 90 с.

6. Юсупов, И.З. Клинико-морфологическая характеристика и терапия ран крупного рогатого скота с использованием БИОПАГ-Д: автореф. дис. ...канд.вет.наук: 06.02.01.- Уфа, 2013.-20 с.

РЕЗЮМЕ

Наиболее часто встречаемыми травматическими повреждениями животных являются механические травмы. К ним относят: ушибы, сдавливания, размозжения, разрывы, переломы, растяжения, всевозможные раны.

По официальным данным, из общего количества незаразно больных животных на долю хирургических заболеваний, обусловленных травматизмом, хирургической инфекцией и нарушением обмена веществ, приходится 25-30 %.

Травматизм у взрослого крупного рогатого скота достигает 37,8 %; у молодняка трехлетнего возраста - 26,5 %. У овец в пастбищный период он составляет 44,6 %, в зимний - 7,3 %. У свиней травматизм встречается в 28,4 %, а у лошадей - в 26,4 % случаев. Травматизм бычков в откормочном комплексе составляет от 12 до 30%. Наиболее часто встречаемыми патологиями являются раны [2].

Причины раневых повреждений кожи могут быть самыми различными, в том числе к ним могут привести и нарушения правил домашнего и промышленного содержания животных. Несчастные случаи могут произойти в любое время года, в любом возрасте животного, независимо от условий содержания и кормления, пола и породной принадлежности. Выше сказанное является одной из серьезных проблем современной ветеринарии.

По этиологии раны подразделяются на: резанные раны, рубленые раны, колотые раны, ушибленные раны, рваные раны, укушенные раны, огнестрельные раны.

В статье представлен характер поражения и распространение хирургической патологии среди животных в крестьянских хозяйствах «Елжан» и «Орес» Западно-Казахстанской области.

RESUME

The most common traumatic injuries to animals are mechanical injuries. These include: bruises, squeezes, splinters, breaks, fractures, sprains, all kinds of wounds [1].

According to official data, out of the total number of non-infectious animals, surgical diseases caused by injuries, surgical infection and metabolic disorders account for 25-30 %.

Injuries in adult cattle reach 37.8 %; in young animals of three years of age-26.5 %. In sheep, it is 44.6% in the pasture period, and 7.3 % in winter. In pigs, injuries occur in 28.4 %, and in horses-in 26.4 % of cases. Injuries of calves in the feedlots range from 12 to 30%. The most common pathologies are wounds [2].

The causes of wound damage to the skin can be very different, including violations of the rules of domestic and industrial animal husbandry. Accidents can occur at any time of the year, at any age of the animal, regardless of the conditions of keeping and feeding, gender and breed. The above is one of the serious problems of modern veterinary medicine.

By etiology, wounds are divided into: cut wounds, chopped wounds, stab wounds, bruised wounds, lacerations, bitten wounds, gunshot wounds.

The article presents the nature of the lesion and the spread of surgical pathology among animals in the farms "Yelzhan" and "Ores" of the West Kazakhstan region.

УДК 619:616.9:579.62

Кенжеғалиев Ж.Е.,¹Ph.D докторант

Мурзабаев К.Е.,¹ветеринария ғылымдарының кандидаты, доцент.м.а.

Сидихов Б.М.,¹РФ ветеринария ғылымдарының кандидаты

Киркимбаева Ж.С.,²ветеринария ғылымдарының докторы, профессор

¹«Жәңгір хан атындағы Батыс Қазақстан аграрлық-техникалық университеті» КеАҚ, Орал қ.

²«Қазақ Ұлттық аграрлық университеті» КеАҚ, Алматы қ.

ҚОЙЛАРДЫҢ ИНФЕКЦИЯЛЫҚ ЭНТЕРОТОКСЕМИЯСЫ КЕЗІНДЕГІ ТОПЫРАҚТЫ МИКРОБИОЛОГИЯЛЫҚ ЗЕРТТЕУ НӘТИЖЕЛЕРІ

Андатпа

Мақалада қойлардың инфекциялық энтеротоксемиясы кездескен шаруашылықта топырақ сынамаларын микробиологиялық зерттеу қорытындылары келтірілген. Зерттеу барысында аталған шаруашылықтан алынған топырақ сынамаларынан қойлардың инфекциялық энтеротоксемиясының